ПЕРЕВОРОТ ЗУПИНЕНИЙ. КУДИ ПОВЕРНЕМО?

Вечірній Київ

НЕЗАЛЕЖНА ГАЗЕТА СТОЛИЦІ УКРАЇНИ

ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 21 ЛЮТОГО 1919 РОКУ ● ЧЕТВЕР 22 СЕРПНЯ 1991 РОКУ ● № 161 (14276) ● ЦІНА 20 КОП.

Росія відстояла Єльцина, Єльцин відстояв Горбачова.

СОН В ЛІТНЮ НІЧ

Якби трапилася нагода, я б міцно потиснув руку М. С. Горбачову — за особисту мужність, твердість. За ті сімдесят із гаком годин, які він вистояв у оточенні військ, напевне, достатніх, щоб зламати опір середніх розмірів держави. Коли б це від мене залежало, до звання Героя Радянського Союзу його все одно б не представив.

Свого часу Хрущову після зміщення зберіг життя Хрущов. Тепер Горбачова повернув на законне президентське місце Горбачов. Вчорашні зерна проростають. Розплата за помилки така ж невідворотна, як і ужинок за добрі справи.

Хотілося б, щоб усе це було тільки сном, довгим сном в літню ніч. Бо стільки запитань обсідає голову...

Чому все ж сталося те, про неможливість чого весь час говорили «більшовики»? Чому серед заколотників — авангард «авангарду радянського народу», а ЦК тільки на третій день схаменувся, а заступник Генерального наважився просити в члена КПРС Янаєва побачення зі своїм шефом? Чому від Москви до самих до окраїн впали в шок народні депутати Союзу, тоді як обраний ними Президент «за станом» здоров'я набирався сил із закликом на шиї?

Історія все розсудить. Я ж певен: нас врятував Білий дім. Той, що у Москві. Із вічним опонентом Горбачова Єльциним. Із російськими депутатами. Із москвичами, які освятили нашу свободу своєю кров'ю.

Парадокси: заколот вчинило «радянське керівництво». Те, яке рекомендував на посади Президент і яке нами справді керувало. Тисяча поклонів нашій дорогій адміністративно-командній Системі: це були її гідні діти. Як бездарно «руководили», так само бездарно намагалися вчинити переворот. Не здивуюся, якщо піде гуляти по світу анекдот десь такого змісту:

— Хто може в СРСР зробити переворот і захопити владу?

— Тільки Президент.

— Чому?

— Бо віце-президент вже пробував.

А як забути, що все це відбувалося на українській землі? Чи ми вже настільки «суверенні» і «автономні», що можемо спокійно споглядати розбій у власному домі?

Окремої розмови гідні ці три дні із життя газет, радіо і телебачення. Про те, яку правду нам подавала «Правда» і які вісті приносили «Известия», чим світився кравченківський «голубий екран». І якими були газети, що виходять у Києві. Подивіться, порівняйте — і не забудьте про це, йдучи на передплатні пункти.

Частина матеріалів, уміщених на сьогоднішній першій полосі — застаріла. Ми залишаємо їх навмисне: не забувай, читачу, вони готувалися задовго до 17.00, коли із трансляції із надзвичайної сесії російських депутатів стало зрозумілим, що найстрашніше позаду. Вони готувалися, коли ми знали, що у московській «невихідній» «Вечірці» зранку опечатали двері кабінетів. Статті — у тій же тональності, що й у попередніх, путчистського часу, номерах...

Путч не пройшов. Проблеми залишаються. Ще буде важко, неймовірно важко.

Сьогодні ми розумніші, ніж учора. Дай, Боже, щоб ми стали розумними.

Олег БІЛИК,
перший заступник головного редактора.

Ігор ЮХНОВСЬКИЙ:

«У централізованій державі опір був би марним»

Учора, коли союзне телебачення ще не могло зорієнтуватися «звідки вітер дме», а радіо, розповідаючи про нічні події в Москві, називало людей, які відстоювали будинок Верховної Ради РРФСР, п'ятьма та екстремістами, коли вороги демократії раділи «святу на їхній вулиці», а обережні вичікували, члени Народної Ради намагалися діяти так, як мало б одразу діяти керівництво нашої республіки. «Спіймавши» таки в тій круговерті голову Народної Ради Ігоря Рафаїловича ЮХНОВСЬКОГО, попросила його оцінити ситуацію на той час.

Ви знаєте, що Президія Верховної Ради винесла вчора невиразну заяву щодо перевороту, який стався в Радянському Союзі, офіційно не засудивши його. Але все ж в тій заяві два суттєві моменти, які відрізняють Україну. А саме: перший момент, що Президія Верховної Ради визнала недійсними постанови комітету надзвичайного стану на території України до рішення Верховної Ради УРСР. І другий — що Президія Верховної Ради підтримуватиме кроки Кабінету міністрів, спрямовані на захист внутрішнього ринку. Перша позиція фактично неявно означає непризнання цього комітету. Але тим не менше в ніч на 21 серпня відбулися драматичні події в Москві, і, безумовно, Верховна Рада повинна була б підтримати Президента Росії і Верховну Раду РРФСР. Одтак цього не сталося. З огляду на ці події, о третій годині ночі я дзвонив Голові Верховної Ради Л. М. Кравчуку додому з приводу того, що у зв'язку з військовою загрозою приміщенню Верховної Ради і життю Президента РРФСР, Україна повинна скликати термінову позачергову сесію, на якій має розглянути два питання: перше — про непризнання комітету надзвичайного стану, визнання його антиконституційним утворенням, друге — про незаконність арешту Президента Радянського Союзу і неприпустимість, щоб арешт Президента СРСР відбувався на українській землі. Л. М. Кравчук сказав, що слід почекати до ранку і побачити, як далі розгортатимуться події в РРФСР. Сьогодні перед одинадцятою ранку, Гриньов, Ємець і я були у Кравчука і представили йому знову вимогу необхідності термінового позачергового скликання Верховної Ради. В принципі таке скликання було погоджено. Ми просили, щоб Кравчук зробив це особисто, як Голова Верховної Ради, на що він має право. Він же просив, щоб ми ще зібрали 150 підписів депутатів — що ми зараз і робимо.

Крім того, нами було сказано про недопустимість арешту Горбачова на українській території. І Кравчук сказав, що в дійсності Горбачов знаходиться не на території України, а на своїй дачі, яка є екстериторіальною.

Але все одно всі підходи до цієї дачі пролягають по українській землі, і ми не можемо допустити, щоб сили, які заарештували Горбачова, скористалися українською територією.

Після того була розмова Кравчука з Лук'яновим, яка відбулася в надто енергійних тонах. Кравчук фактично по телефону повідомив Лук'янову, що він не визнає комітету надзвичайного стану і не буде йому підкорятися. А також, що він не вважатиме дійсними рішення сесії Верховної Ради Союзу, якщо на ній не буде присутній Горбачов. І що в такому разі Україна прийме своє рішення. Висловив він, однак, і сумнів щодо того, чи підтримають депутати Верховної Ради України рішення Верховної Ради Росії (а ми вважаємо, що це рішення засуджуватиме переворот). Ми йому сказали, що для цього необхідна народна підтримка. Там, де ми хотіли добитися чогось — прийняття Декларації про державний суверенітет, Закону про економічну самостійність та інших важливих речей, Народна Рада, маючи меншість, не могла сподіватись на прийняття таких важливих документів, і тоді вона вдавалася до допомоги населення. Тоді народ стояв під стінами Верховної Ради, тоді Верховна Рада змушена була проголосувати так, як хотів народ, і так, як пропонувала Народна Рада. Ми й тепер пропонуємо організацію такої ж підтримки.

Кравчук сказав, що йому важливо мати підтримку рішення про невизнання законним перевороту різних громадських організацій, партій, Рад народних депутатів всіх рівнів — місцевих, обласних, міських і ін. І з цього приводу я хочу через вашу газету звернутися до громадських організацій, політичних партій, місцевих Рад, до всіх різноманітних комітетів з проханням: направляйте на ім'я Комісії по правах людини (для представлення у Верховну Раду) заяви, які б засуджували антиконституційний переворот в Радянському Союзі.

Я думаю, що становище зараз складне, але якщо Росія висловиться проти перевороту, якщо Україна, підтримуючи Росію, теж скаже своє слово проти того перевороту, то, безумовно, антиконституційні дії і в нашій республіці, і в Союзі не пройдуть. Це означатиме, що республіки, які будують свої власні національні суверенітети, спроможні відвернути таке страшне лихо, як державний переворот, який в централізованій державі був би проведений буквально протягом двох годин, і ніхто б і слова не сказав. Але у нас інша ситуація. Заколотникам свободи не задушити. А те, що відбувається нині в Радянському Союзі, — це є реакція темних сил на перші спроби демократичних сил, перші спроби суверенізації республік і переходу до нового стану в Радянському Союзі. Будемо сподіватися, що ці спроби будуть успішними.

Записала
Оксана БОЙКО.

КИЇВСЬКІ ДЕПУТАТИ СЕСІЮ ГАРАНТУЮТЬ

Вчора о 10.00 ранку, після тривожної ночі та страшних подій в Москві, коли ситуація залишалась ще дуже напруженою, в Київській міськраді знов відбулася нарада. На цей раз питання про сесію міськради вирішували київські депутати всіх рівнів (вона відкрилася сьогодні о 15.00). В перших же виступах прозвучали слова «переворот», «хунта», «самозванці». Багато не говорили — все було і так ясно. Депутати схвалити заяву «Про ситуацію, що склалася внаслідок державного перевороту 18—19 серпня», де вимагали у нашого парламенту дати принципову оцінку подіям та скликати сесію ВР України ще до всесоюзної сесії. А також — до киян: не провокувати масові безпорядки та бути готовими до безстрокового страйку.

Зформовані з депутатів райрад групи по агітації відразу ж після наради поїхали на великі підприємства міста. КВО, до військових училищ та гарнізонів (як повідомив представник від Спілки офіцерів України, в армії є вагання). Приїхавший зі Львова В. Чорновіл заявив, що в місті є елементи надзвичайного стану та що Західну Україну дехто вже звинувачує в екстремізмі. Виступили і запрошені на зустріч депутати парламенту Л. Лук'яненко, В. Філенко, І. Заець, О. Ємець та інші. Увечері було вирішено провести мітинг.

Людмила БОРИСОВА.

ЗВІДУСІЛЬ ПО НОВИНІ

● **Сьогодні більшість громадян нашої Вітчизни святкують перемогу демократії та розуму над грубою силою та обмеженістю путчистів, які намагалися вкотре кинути країну до прокрустового ложа «військового соціалізму».**

● **Законно обраний Президент СРСР М. Горбачов сьогодні вночі повернувся до Москви та приступив до своїх конституційних обов'язків. В інтерв'ю біля трапа літака Михайло Сергійович висловив щиру вдячність народові Росії, Борису Єльцину, всім народним депутатам та громадянам, які залишилися вірними Конституції СРСР і своєму Президенту.**

● **Голова КДБ СРСР Крючков — один з «банди вісьмох» заарештований (на 10.15 ранку взяті під варту також гр. Язов, Янаєв і Тізяков.**

● **Міністр ВС СРСР Б. Пуго застрелився.**

● **За повідомленням ТАРС, заступник Генерального секретаря ЦК КПРС В. Івашко лише на третій день путчу «порушив питання» перед Г. Янаєвим про зустріч із заарештованим Генеральним секретарем ЦК своєї партії.**

● **Секретаріат ЦК КПРС звернувся до всіх громадян із закликом «бути витриманими і спокійними».**

● **Учора відбулася надзвичайна сесія російського парламенту, на якій виступив Президент Росії Б. Єльцин.**

● **Комендант Москви генерал Калінін повідомив шановним москвичам про те, що «минула доба (яка, до речі, принесла людські жертви. — РЕД.) засвідчила недоцільність продовження дії комендантської години на території столиці» — і скасував її.**

● **Президія Верховної Ради СРСР учора розцінила як незаконне «фактичне усунення Президента СРСР М. Горбачова від виконання його конституційних обов'язків і передання їх віце-президентові СРСР» та вирішила внести на розгляд позачергової сесії ВР СРСР пропозицію про створення слідчої комісії для вирішення питання про притягнення до відповідальності посадових осіб, винних у порушенні Конституції СРСР.**

● **Генеральний прокурор СРСР порушив кримінальну справу щодо членів незаконно створеного Державного комітету з надзвичайного стану (ДКНС).**

У трудових колективах

Мітинги, збори

Як повідомив редакцію «ВК» **заступник директора Київського НДІ периферійного обладнання Іван Михайлович Клепар**, уранці 21 серпня тут відбувся мітинг трудового колективу. На ньому прийнято заяву, в якій, зокрема, сказано, що колектив підтримує Заяву Президії України від 20 серпня 1991 року.

Колектив вважає неконституційними дії Державного комітету по надзвичайному стану, які вже призвели до людських жертв, поглибили хаос у країні, ведуть до дальшого погіршення ситуації, до повернення тоталітарної системи.

Колектив поставив вимогу негайного скликання сесії Верховної Ради УРСР за участю народних депутатів СРСР від України для оцінки нинішньої політичної обстановки у країні, визначення ставлення до ДКНС і його дій.

Водночас звернено увагу на те, що, коли інформація про незаконне затримання Президента СРСР М. С. Горбачова в Криму, про просування військових з'єднань до Києва, а також про взяття під контроль союзних органів засобів масової інформації України достовірна, такі дії ДКНС — грубе порушення суверенітету України, які, на жаль, не були засуджені в Заяві Президії ВР УРСР від 20 серпня.

Заяву прийнято одностайно на зборах трудових колективів НДІ периферійного обладнання і малого державного підприємства «Теком» і надіслано на адресу Президії Верховної Ради УРСР, Голови Верховної Ради УРСР і в редакцію газети «Вечірній Київ».

* * *

Збори представників трудового колективу Інституту електродинаміки АН УРСР, що відбулися 19 серпня ц. р., кваліфікували дії ДКНС як грубе порушення Конституції СРСР, що зневажає волевиявлення народів країни, які обрали шлях демократії і суверенітету.

* * *

На Київському верстатобудівному виробничому об'єднанні 21 серпня ц. р., під час обідньої перерви, відбувся мітинг представників трудових колективів.

Як повідомив редакцію **голова страйкому об'єднання Володимир Навасартович Папхчян**, адміністрація не підтримала цієї акції, однак з боку профкому і ряду членів ради трудового колективу було дано згоду.

Мітинг прийняв проект резолюції, який запропонував обговорити після зміни на зборах трудових колективів цехів і відділів.

Проект резолюції налічує 6 пунктів, у тому числі й такі: вважати дії ДКНС антиконституційними і кваліфікувати їх як державний переворот; вимагати від Верховної Ради УРСР визнання незаконності ДКНС; Верховній Раді України поставити вимогу термінового скликання Верховної Ради СРСР з обов'язковим виступом на ній Президента країни М. С. Горбачова; виразити підтримку діям Президента Росії, ВР РРФСР, уряду Росії; звернутися до трудових колективів міста і військових частин із закликом підтримати вимоги колективу об'єднання.

Колектив об'єднання залишає за собою право на безстроковий страйк у разі ігнорування його вимог.

На зборах трудових колективів цехів і відділів резолюція дістала підтримку.

Підготувала
Лариса ТРОЯН.

Зовсім не таємно

ГОРБАЧОВ ЗДОРОВИЙ, А ДЕХТО—В АГОНІЇ

Глибокої ночі, приблизно о другій годині 19 серпня, на квартирі у знайомого нашим читачам з радикальних публікацій **Григорія ОМЕЛЬЧЕНКА** — підполковника міліції, делегата XXVIII з'їзду КПРС, який нещодавно вийшов з її лав, а зовсім недавно обраний заступником голови виконавчого комітету Спілки офіцерів України (до речі, очолив комітет той самий народний депутат СРСР полковник Вілен Мартиросян, який ще на початку року передбачив в одному з газетних інтерв'ю: «Військовий переворот можливий...» агонізуючу збройну сутичку з демократією і наразився за це на ганебний судовий позов командарма Громова) — пролунав телефонний дзвінок з Москви. «Алло?» Важке мовчання в чорній трубці. Потім — умовна як пароль розпізнавальна фраза (відчуття страху, як відомо, не знають тільки ідіоти), а далі — давній добрий товариш, який має доступ до найдостовірніших джерел інформації, тривожно і коротко повідомив:

— Відбувається державний переворот на чолі з ЯКП (тільки пізніше стане зрозуміло, хто стоїть за цією дивною абревіатурою: Язов, Крючков, Пуго. — **Ред.**). Віддано наказ про арешт Горбачова. Зробіть усе можливе...

З перших годин після оголошення особливих повноважень ДКНС, коли нагально була необхідна зустрічна і справді точна правова оцінка віроломних актів «верховного головнокомандування» країни, групу прогресивних українських парламентарів почав консультувати Григорій Омельченко. Його думка, далека від політиканства і максимально наближена до духу і букви закону, заслуговує на увагу:

— Нині вже ні в кого не викликає сумніву, що консервативне крило тієї партії, яка продовжує вважати себе правлячою, а також депутатський блок «Союз» разом з військово-промисловим комплексом вирішили ось таким страшним чином «проголосувати» за імперію, що розвалюється. Думаю, поки що не всі, кого намагаються можновладці залякати, усвідомлюють ось що: продовження внутрішньої політики мовою зброї злочинне за своєю суттю.

— **А чи не можна конкретніше оцінити ситуацію, що прояснюється, посилаючись на суто юридичні документи і, зрозуміло, без передчасних судових вердиктів?**

— Можна. Знайдіть статтю 56 у Кримінальному кодексі РРФСР або в КК України — мова може йти не просто про антиконституційні наміри, а про явні ознаки діяння, яке, за моїм особистим переконанням, треба кваліфікувати як зраду Батьківщини у формі державного перевороту з метою захвату влади. Дивує страусова позиція керівництва компартії, яке, до речі, значною мірою представлено в ДКНС. Як розуміти «олімпійський спокій» і мовчання ЦК КПРС? Як знак згоди з тим, що чиниться?

— **Принаймні, товаришів по партії не може не хвилювати бодай суто по-людськи доля їх генсека...**

— Зате доля законного Президента країни серйозно непокоїть тих, з ким він, відверто кажучи, усе не наважувався по-справжньому зблизитися...

— **Ви маєте щодо цього якісь конкретні факти?**

— Учора ввечері з Комісії по правах людини парламенту України мені передали відомості народного депутата Росії Лисенка, який разом зі своїми однодумцями наполягає на негайному припиненні здійснюваного на території України насильства над Горбачовим.

— **А чи не згущує хтось фарби для поглиблення й без того напруженої обстановки?**

— Не думаю. Напередодні відкриття надзвичайного засідання Верховної Ради Росії Станкевич зробив заяву про те, що Горбачов насильно утримується на території мису Форос у Криму. А цьому передувало ось що. 19 серпня вдосвіта, о 4 годині ранку, два тягачі перекрили злітну смугу, на якій був літак Президента. Діяли за наказом генерала Мальцева. Виконав операцію Севастопольський полк КДБ. О 19.30 генерал Денисов на президентському літаку відправив до Москви чотирьох: охоронця Президента Губернаторова, стенографістку Александрову, Сорокіну і Козлова (посаду не названо). Станкевич попросив громадян повідомити про місце перебування цих осіб. Генерал Бойко розпорядився не підпускати до Президента нікого з його оточення. Ще вчора на Форосі перебували під вартою начальник охорони Президента, його помічники Черняєв і Шахназаров (останній з сім'єю, з сином кінорежисером Кареном). Потім з санаторію «Південний» прибув до Москви Примаков. Він вважає так само, як і Бакатін, що Президент виведений з впливу на ситуацію не з власної волі.

— **Припустімо, все це підтвердиться — що тоді?**

— Не хочу займатися ні пророцтвом, ні крикливством, але моральний суд народу відбудеться значно раніше, ніж передбачають номенклатурні правозахисники. Упевнений: змовників буде віддано до суду. А поки що треба максимум завтра (якщо не сьогодні) скликати надзвичайну сесію Верховної Ради України, на суверенній території якої ізольовано Горбачова. Необхідно надати Декларації про державний суверенітет УРСР статус закону, а республіканським властям узяти виключно під свою юрисдикцію і МВС, і КДБ України.

Так наша демократія надто молода, і тому старі генерали посміли так з нею повестися. Але вона цілком здорова, щоб її можна було умертвити зараз ось так, одним ударом, хай навіть танковим.

Інтерв'ю взяв
Геннадій КИРИНДЯСОВ.

Вчора

ДУЛЯ ДЛЯ ЦЕНТРУ ВІД ОПОЗИЦІЇ

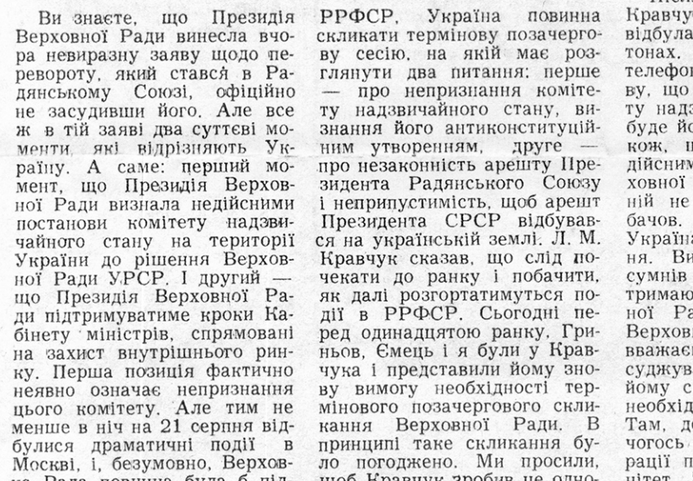

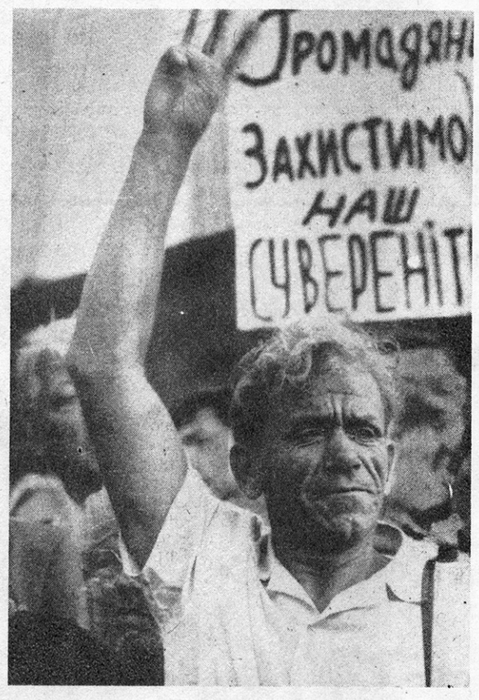

Після двох днів напружених та тривалих нарад у Спілці письменників українська опозиція вийшла до народу. На зустріч з нею зібралися, мабуть, всі ті, хто хотів почути підбадьорливе слово від людей, що вирішують зараз долю України, — площа Незалежності була усіяна мітингуючими. Саме вони і знесли міліцейські кордони, розставлені тут ще вранці. Здається, за три останні дні відбувся перший політичний мітинг, на якому ввімкнули мікрофони. «Вони не пройшли в Москві, вони не пройдуть і в Києві» — таким був його лейт-мотив. Кияни скандували «Єльцин — єдність!». Тепер Президент Росії і для українців став національним героєм. І виступаючі від опозиції, куди на цей час ввійшли Народна Рада та більше двох десятків партій та рухів, були з цим згодні.

Ми зобов'язані і Єльцину, і тим, хто загинув, не підпустивши до ВР РРФСР танки; саме їм, бо Президія ВР України, по суті, нічим не підтримала Росію, — так говорили народні депутати І. Драч, В. Яворівський, І. Юхновський, В. Філенко, О. Ємець, О. Шевченко, Л. Танюк та інші. І хоч Народна Рада та її сім представників в Президії парламенту робили все, щоб Україна не змовчала, очікувальну позицію більшості все ж таки зламати не вдалося. Тільки після того, як зібрали 152 депутатські підписи, було погоджено розпочати сесію Верховної Ради і то тільки 23 серпня. Але все рівно демократи сьогодні святкують свою перемогу. До того ж,як на їх думку, Янаєв тільки допоміг тому, щоб Союзний договір не був підписаний.

* * *

Своє ставлення до першої Заяви Президії ВР України ми попросили висловити киян.

Ю. СОЛОДЕНКО, пенсіонер:

— Це заява, яка нічого не заявляє: ні вашим, ні нашим. Хіба не можна було б сказати більш конкретно — за переворот вони чи ні.

Брокер з акціонерного товариства «Українська біржа» (себе назвати відмовився):

— Нормально. Надзвичайний стан не можна було допустити, нас просто б ліквідували. Прикрили ж московську біржу — з Москви не можна нічого вивезти. А потім ми зацікавлені в економічній єдності територій.

Євгенія КОЗАК, продавець книжок:

— Компромісна заява. Можна було б засудити хунту. А замість цього певна двоякість: мовляв, стримаємось на всяк випадок. Чисто українська риса. Думаю, якби не вона, ми давно б вже були вільною країною.

* * *

О 12 годині дня на площі відбулася панихида в пам'ять загиблих на барикадах Москви. Віруючі молилися за їх упокой разом із священиком УАПЦ Петром Бойком.

Людмила ВАСИЛЬЄВА.

Фото **Сергія СТАРОСТЕНКА.**

У наших друзів

«ВЕЧІРКА» ВИХОДИТЬ

Сьогодні вийде, після триденної перерви, наша дружня газета «Вечерняя Москва». Як відомо, серед багатьох інших, її теж заборонили путчисти.

19 серпня вже був підписаний до друку черговий номер. Але прийшов директор видавництва і, вибачившись, сказав, що друкувати газету не буде. Є наказ.

А вчора вранці почали опечатувати кімнати редакції. Поспішно. Не давали навіть часу зібрати особисті речі. Та все це було вранці. У другій половині дня, як відомо, ситуація змінилась. Журналісти готові були видати газету. Але не змогли цього зробити, бо в друкарні не було робітників. Видавництво теж було паралізоване.

Так що сьогодні «Вечерняя Москва» виходить. Поздоровляємо її багатотисячних читачів!

Бізнес-клуб

економіка комерція інформація

Слово ведучої

Гіркі ліки

«Учитися? Ніколи!» — таке підгрунтя, мені здається, мають ті листи - відгуки на публікації бізнес-клубу, автори яких досить-таки сильно лають мене за заклики до «збагачення за всяку ціну». Не вступатиму в тривалі дискусії, але дати деякі пояснення щодо одного моменту все ж таки хочу.

У деяких листах і телефонних дзвінках містяться натяки і прямі докори за те, що ми, вечірківці, відвоювавши статус «незалежної» газети, відкраяли, мовляв, тим самим шмат жирного пирога у вигляді небачених зарплат, тому, буцімто, й піклуємося про процвітання «радянських буржуїв».

Ну, що ж, про економіку газети ми писали, й не раз.

А перейшовши до «поезії» так званого бізнесу або справи, простіше кажучи, освідчуся в коханні до людей порядних і в повазі до людей, котрі прагнуть заробляти багато грошей. Отаке роздвоєння особистості. Так, нині коли в суспільстві нашому безладдя, коли замість влади законів нами править «мати порядку», а не сам порядок, з'явилася сила-силенна «рибалок» - професіоналів та любителів, які віддають перевагу каламутній воді. Так, чесним шляхом заробити велику суму грошей у нас вкрай складно, майже неможливо, — якщо говорити про чесність як про буквальне дотримання всіх законів, різноманітних доповнень до їхніх статей, інструкцій, нормативних актів, розпоряджень та роз'яснень. Але про це можуть чимало цікавого розповісти не тільки «розжирілий» кооператор чи «зухвалий індивідуал», не тільки «скромний трудівник» спільного підприємства, а й будь-який директор державного підприємства.

Як боротися з казнокрадством, хабарництвом, спекуляцією, як усунути ці «нечистоти» нашого життя? Тут два шляхи. Можна збільшувати контролюючий та каральний апарати держави, але таким чином згодом половина всього нашого населення повинна буде пильно стежити та перевіряти іншу половину, котра щось робить і випускає. Таке, втім, уже було, і результат «експерименту» відомий.

Але існує й інший шлях: створювати умови, за яких кожній людині буде вигідніше працювати чесно, аніж хитрувати. Певна, що процент пройдисвітів і негідників, які бажають поживитися за чужий кошт, буде значно нижчим, ніж тепер. Світовий досвід довів, що найбільш ефективні в даному разі умови ринкового господарювання, аж ніяк, утім, не ідеальні як з точки зору економічної, так й моральної. Але де він, ідеал? Пам'ятаю, натрапила колись на парадоксальне зауваження одного професора медицини: виявляється, в ідеалі людина могла б жити майже вічно, коли б не отруювала свого організму їжею. Звичайно, якби не померла від голоду.

Так і суспільний організм — щоб жити, він повинен функціонувати, підживлюватися діями конкретних людей. Сімдесят з гаком років ми діяли не дуже ефективно. Отже, треба міняти наш порядок дій. Треба чітко усвідомлювати, що гіркі ліки матимуть тимчасовий негативний побічний ефект, але все ж таки пити ці ліки, щоб одужати. А для цього, насамперед, треба навчитися грамоти — щоб не переплутати рецепт.

Продовжуючи цю аналогію, зауважу, що завжди знайдуться люди, котрі не вірять — та й край! — взагалі ніяким лікарям. Така в них настанова. Ну й Бог з ними. Але ж переважна більшість спирається на власний досвід і здоровий глузд. Хіба вони не підказують нам, що назад дороги немає, що, хочемо ми того чи ні, всім нам треба вчитися жити в інших умовах? В умовах ринкової економіки.

Лариса ТРОЯН.

Підприємець — 91. Підсумки анкети

Все-таки—податки!

У травневому випуску «Бізнес-клубу» були надруковані запитання анкети «Підприємець-91», в якій діловим людям пропонувалося оцінити ефективність економічної політики держави щодо підприємництва.

Відповідей одержано небагато, і це одна з причин, що заважають робити далекосяжні висновки з аналізу відповідей.

Серед тих, хто відповів, представники кооперативів становили 46 процентів, орендних підприємств — 17 процентів, акціонерних товариств — 8 процентів, товариств з обмеженою відповідальністю — 12 процентів, підприємств громадських організацій — 8 процентів, особи, які займаються індивідуальною трудовою діяльністю, — 8 процентів.

Майже дві третини підприємців вважають, що головним недоліком економічної політики держави є надто високий рівень податків. Та якщо серед представників акціонерних товариств і товариств з обмеженою відповідальністю таку думку поділяють усі, то серед кооператорів, орендарів і працівників підприємств громадських організацій — приблизно половина тих, хто відповів. Очевидно, інша половина згаданих підприємств користується податковими пільгами. Причому серед кооператорів, які займаються виробництвом товарів народного споживання, будматеріалів та будівельними роботами і становлять шосту частину всіх респондентів, невдоволений рівнем оподаткування лише кожний четвертий. 21 процент підприємців зазначили, що державні органи створюють для них перешкоди у придбанні приміщень, матеріалів тощо. 17 процентів невдоволені обмеженнями у зовнішньоекономічній діяльності та використанні валюти, 4 проценти — обмеженнями в цінах продажу своєї продукції, 8 процентів — труднощами в одержанні кредиту, стільки ж — не правомірними адміністративними діями державних органів.

Подібними були відповіді на таке запитання: «Що необхідно для успішного розвитку вашої підприємницької діяльності?». Трохи більш як половина респондентів висловилися за зниження податкових ставок та інші податкові пільги, 42 проценти — за посилення правових гарантій підприємництва. Приблизно десята частина опитаних вважає найважливішим завданням пряму державну підтримку підприємництва фінансовими та матеріальними ресурсами, стільки ж заінтересовано в максимальній лібералізації зовнішньоекономічних зв'язків. Цікаво, що до числа підприємців, занепокоєних недостатністю правових гарантій, увійшли всі представники підприємств, які випускають споживчі товари, але жодного із сфери будівництва.

Особливий інтерес викликає аналіз відповідей на запитання, яку частину чистого прибутку підприємці вважають за необхідне в нинішніх умовах витрачати на накопичення (розвиток виробництва). Цей показник, який називається нормою накопичення, ділова людина визначає в залежності від багатьох чинників: своїх стратегічних і тактичних планів — як комерційних, так і особистих.

В анкетах міститься інформація про те, що норма накопичення не досягає 20 процентів на 8 процентах підприємств, перебуває в межах від 20 до 40 процентів для чверті підприємств, 40 — 60 процентів — 29 процентів підприємств, 60 — 80 процентів — 21 процент підприємств, нарешті, вона перевищує 80 процентів для 17 процентів підприємств. Середня норма накопичення для всього масиву підприємств, виходячи з цих даних, може бути виражена цифрою 52 проценти.

Аналогічно можуть бути розраховані середні рівні норми накопичення для охарактеризованих раніше груп підприємств: кооперативи — 48 процентів, орендні підприємства — 54; акціонерні товариства — 47, товариства з обмеженою відповідальністю — 68, підприємств громадських організацій — 60, «індивідуали» — 33 проценти.

Можна зробити ще один висновок. На багатопрофільних підприємствах (таких близько 20 процентів) середня норма накопичення становила 61 процент, на однопрофільних — 50 процентів.

Наведені дані в цілому підтверджують усталене уявлення про те, що серед кооператорів та «індивідуалів», надто тих, які діють у сфері торгівлі, громадського харчування, ремонтно-будівельних робіт, багато людей, котрі розглядають цю роботу як тимчасову, як джерело швидкого збагачення. А орендні підприємства, акціонерні товариства з обмеженою відповідальністю являють собою більш високу форму підприємництва, їх виробництво характеризується більшою складністю, наукоємністю, а працівники часто більш високої кваліфікації.

Результати цього анкетування можна розглядати як аргумент на користь диференційованого підходу до оподаткування прибутку, який спрямовується на споживання, з одного боку, і на накопичення, з другого. Це положення піддавалося критиці при обговоренні проекту республіканського закону про оподаткування підприємств, та все ж таки залишилося в остаточному тексті закону.

Водночас треба чітко підкреслити, що нижча норма накопичення, властива вищеназваним категоріям підприємців, не може бути приводом для того, щоб зробити більш жорсткою податкову політику щодо них. Навпаки, податки треба знижувати наскільки можливо, щоб підприємницька діяльність на Україні була не менш вигідною, ніж у Росії та інших республіках.

Валерій ПОСТОЛОВСЬКИЙ,
науковий співробітник НДЕІ Держкомекономіки УРСР.

Наш «лікнеп»

Це загадкове слово «маркетинг»

У 1974 році вперше в нашій країні було видано збірник статей американських та англійських учених під спільною назвою «Маркетинг». У передмові до збірника твердилося, що «апологети монополістичного капіталу зображують маркетинг як вершину буржуазної економічної думки, як нову «філософію бізнесу», котра покликана вилікувати капіталістичний лад та «ринкову економіку» від їхніх численних органічних недуг, як новий засіб боротьби проти криз, які періодично уражують капіталістичне господарство». Найцікавіше, що ці «апологети» не помилялися: застосування теорії маркетингу на практиці дійсно можна вважати переворотом у ринковому господарстві.

Хоча термін «маркетинг» з'явився в економічній літературі США на початку XX століття, власне концепція маркетингу набула поширення і була взята на озброєння американськими корпораціями у 50-х роках. Історія не може назвати єдиного автора теорії маркетингу — це, скоріше, продукт колективної творчості, котрий постійно вдосконалюється і сьогодні. І все ж таки треба, напевно, запам'ятати прізвища Л. Роджера, Ф. Котлера, П. Дракера, М. Бакера, Т. Левітта, найбільш відомих спеціалістів з маркетингу.

Існує багато визначень маркетингу — від найширшого — «маркетинг — це вид діяльності, спрямований на задоволення потреб людини через обмін» (Ф. Котлер) до найвужчого: «Маркетинг — це функція адміністрації фірми, яка полягає в організації та управлінні всім комплексом ділової діяльності, пов'язаної з виявленням та перетворенням купівельної спроможності споживача на реальний попит на певний товар чи послугу, а також з доведенням даного товару чи даної послуги до кінцевого споживача, щоб забезпечити одержання намічених фірмою прибутків чи досягнення інших цілей» (Британський інститут з питань маркетингу).

Простіше кажучи, якщо раніше, «до маркетингу», підприємець організовував виробництво і збут, виходячи із своїх можливостей, не до кінця уявляючи собі, як і де буде реалізована продукція, то тепер він організовує його під попит споживачів. Виробник безпосередньо вийшов на ринок. Лозунг «Усе для покупця» став моральною нормою і увійшов у повсякденну практику. Це й був переворот у економіці.

Теорія маркетингу може бути застосована тільки в тому разі, коли пропозиція стабільно перевищує попит. Інакше вона втрачає сенс. Отже, в наших умовах маркетинг майже виключений (виняток можуть становити хіба що ринки комп'ютерів та друкованих видань).

Позаяк у соціалістичній ресурсопоглинаючій економіці попит у цілому завжди перевищує пропозицію, маркетинг неможливий у масштабах усього народного господарства. Він можливий там, де є вільні ресурси та вільні ціни.

Ці висновки не означають, однак, що теорії маркетингу не потрібно вивчати: вона може стати в пригоді, наприклад, для освоєння зарубіжних ринків.

Тим, хто хоче докладніше ознайомитися з теорією та методами маркетингу, рекомендуємо прочитати монографію професора Північно-Західного університету, штат Іллінойс (США) Філіпа Котлера «Маркетинг», видану російською мовою в 1990 р., а також замовити на 1992 р. за планом видавництва «Экономика» книги Д. Вайнрауха «Как решать задачи маркетинга» та А. Вайсмана «Стратегия маркетинга: 10 шагов к успеху».

Запитання — відповідь

Декілька разів по ЦТ прозвучала реклама, в якій ішлося про демпінгові ціни. Що це означає — демпінг?

О. КУРИЛЕНКО.

ДЕМПІНГ — продаж товарів за цінами, нижчими, ніж контрактові ціни міжнародних товарних ринків, за умови, що низький рівень цін не зумовлений відповідним рівнем затрат на виробництво цього товару.

Демпінгові ціни застосовуються як засіб боротьби з конкурентами, однак у світовій практиці така боротьба вважається нечесною і в багатьох країнах законодавчо заборонена. Зокрема, в Законі Української РСР «Про зовнішньоекономічну діяльність» (ст. 31) здійснення демпінгу віднесено до недобросовісної конкуренції.

Факти демпінгу встановлюють судові та арбітражні органи Української РСР. За рішенням цих органів щодо суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, які використовують демпінг, можуть вживатися такі заходи: введення антидемпінгового мита згідно з Єдиним митним тарифом Української РСР; введення компенсаційного мита, яке дорівнює різниці між нормальною ціною міжнародних товарних ринків та демпінговою ціною; введення режиму ліцензування та квотування зовнішньоекономічних операцій, в яких мають місце демпінгові ціни; тимчасове припинення зовнішньоекономічної діяльності. Як бачимо, заходи досить жорсткі, тому застосовувати демпінг не рекомендується ні з економічних, ні з етичних міркувань.

Сергій МОСКВІН,
кандидат економічних наук.

Земля і небо

Не Ле Бурже, та все ж...

Звичайно, Ле Бурже і Гостомель — це небо і земля, і все ж навіть знаменитий французький авіасалон позаздрив би суботньому заміському параду літальних апаратів, що відбувся на честь Дня Повітряного Флоту СРСР, — від бездоганних ширяючих планерів до сучасних бойових літаків, що запросто долають звуковий бар'єр. На льотне поле авіаційного науково - технічного комплексу (так нині називається ОКБ імені О. К. Антонова), де тисячі киян уп'яте зібралися на яскраве свято, що переливалося відблисками на сонці, в блакиті обрію білокрилими лайнерами і розмаїттям парашутів, прибув глава українського парламенту Леонід Кравчук.

Це було не просто безмовне видовище, що відлунювало дивовижним гулом і оплесками на землі, яка пахне прощальним літом. Голос з радіорубки, гордо коментуючи вихід на висоту чергової машини, ніби поширював наші досягнення в часі і просторі. Як тільки з борту Ан-2 один за одним пішли «гвинтами» і «етажерками», «якорями» і «дзвонами» парашутисти, диктор з інтонацією знавців з передачі «Що? Де? Коли?» нагадав досить цікаву історію пристроїв, які уповільнюють падіння. Про них, виявляється, знали ще дві тисячі років тому в Китаї. Тоді імператор Шунь благополучно приземлився з охопленого полум'ям горища на... двох величезних капелюхах. А вже коли всебічно обдарований Леонардо да Вінчі написав свою працю «Кодекс про політ птахів», де з математичною точністю передбачив вигляд сучасного парашута, решта було справою техніки. Винахід — геніальний і простий, як пташиний політ, — став надбанням Росії тільки наприкінці вісімнадцятого століття. Відомий російський повітроплавець Ю. М. Древницький, який навіть дружину залучив до неба, з 1891 по 1914 рік у різних містах нашої величезної імперії виконав більш як 400 показових стрибків з парашутом. Звичайнісіньке диво. Однак щоразу воно — мов свято, в якому страх запаморочливої висоти поступається перед всепереможним солодким відчуттям вільного польоту...

Тим дивовижнішими на тлі цих повітряних оглядин у стилі ретро, коли туди-сюди снували під легенькими хмаринами дельтаплани, планери і нестаріючі «аннушки», були фігури найвищого пілотажу, продемонстровані чудовими хлопцями чудових машин. Побачити «Мрію», ту саму, яку нещодавно на XXXVIII авіасалоні в Ле Бурже міжнародні експерти назвали «суперзіркою експозиції» — мрія не тільки романтичних хлоп'ят. І от мрія здійснилася: велетенська «Мрія» (злітна маса — 600 тонн!), спроможна нести на собі на наддалекі відстані космічний корабель багаторазового використання «Буран», надважкий трактор Т-800 або громіздкі турбіни, під керуванням командира екіпажу Ан-225, заслуженого льотчика-випробувача СРСР Олександра Галуненка підкорила своєю маневреністю навіть зарубіжних авіатехніків, які не звикли до захвату...

Утім, це треба було бачити. Як й треба було бачити круті віражі Ан-74 з черговим оперенням, як важкий, але надійний хід А-40 або «літаючого човна», як вертикальний громоподібний зліт штурмовика Як-38, пілотованого льотчиком - випробувачем ОКБ ім. Яковлєва Володимиром Якимовим. До речі, торік на такий парад бойові машини не виходили: мовляв, навіщо показувати «залізні мускули» заокеанським партнерам, які роззброюються. Сьогодні знову зроблено крутий крен вправо. Аби міць ще не безнадійно знесиленої держави було видно і з неба, і з землі? Що «наш бронепоезд стоит на запасном пути»? Принаймні, святкові польоти з їх оглушливими децибелами, які видушували сльозу з очей, були не у сні, а насправді. Сила?

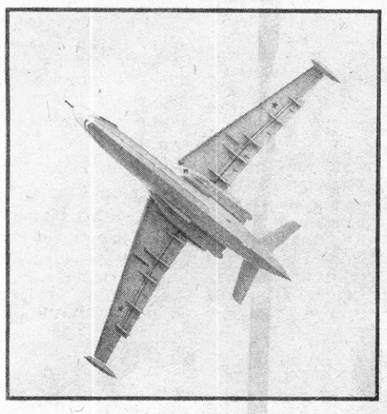

Геннадій КИРИНДЯСОВ.

НА ЗНІМКАХ: на авіаційному святі, присвяченому Дню Повітряного Флоту СРСР.

Фото **Григорія КУБЛАНОВА.**

«Червона рута» - 91

Концепція проти учасників

«Жодна фестивальна одиниця не відповідає концепції фестивалю», — заявив художній керівник «Червоної рути» А. Калениченко.

Дивно, звичайно, що «учасники для концепції», а не «концепція для учасників», але саме тому в двох із трьох жанрів першу премію (так само, як і «Гран-прі» фестивалю) присуджено не було. Хоч не можна сказати, що не почули ми цікавих (і навіть дуже цікавих) виконавців. Такою є думка багатьох представників іноземної та української преси, гостей та самих учасників.

Назвемо тих, хто посів почесне друге та третє місця. У жанрі поп-музики це «Пліч-о-пліч» (Львів), Жанна Боднарук (Чернігів), Вячеслав Хурсенко (Луцьк) — друга премія; «Бункер ИО», Тарас Житинський (Івано-Франківськ), дует сестер Тельнюк (Київ), Андрій Кіл (Львів) — третя премія. Серед рокерів на другому місці «Табула раса» (Київ), «Форте» (Львівська область); на третьому — «Жаба в дирижаблі» (Київ), «Плач Єремії» (Львів), «Лівий берег» (Чернігівська область).

Співці виявили лідера — «Мертвий півень» зі Львова. На другому місці Віктор Царан (Львів); на третьому — Андрій Чернюк і бард-гурт «Мак-Дук» (Київ).

Назву ще одну думку переважної більшості спостерігачів: журі висунуло в лауреати далеко не найдостойніших, залишивши поза увагою тих, ким справді не соромно було б репрезентувати сучасну українську пісню перед нашою молоддю. Незадоволення роботою журі вилилося не тільки в свіженьких куплетах тернопільчан, не тільки в знизуванні плечима гостей із Франції, Канади, Англії, Німеччини й Америки, а й у питанні на заключній прес-конференції: «Чи не збирається директор фестивалю Тарас Мельник іти у відставку?»

Варто сказати, що на жодне з засідань журі преса не запрошувалася, а в складі рутівської феміди були представники дирекції фестивалю. На ці моменти наголошується в заяві, підписаній журналістами.

Ірина ЛУКОМСЬКА.

Слідами листа

Хочеш—мирись, хочеш—борись

Нещодавно «Вечірка» на своїх сторінках опублікувала лист читача Г. Мамонова, який закликав саботувати втілення в життя нових тарифів на послуги по охороні квартир. До редакції посипалися відгуки, що підтримують пропозицію бунтівного читача. «В часи розгулу злочинності охорона майна необхідна, — одностайно вважають наші кореспонденти, — але де це видано, щоб ціни на таку послугу підвищились у десять разів!».

А потім до нас у редакцію прийшов начальник відділу управління охорони при УВС міста Києва С. В. Богданов. Він дав нам таке роз'яснення:

— Постановою Ради Міністрів УРСР № 71 від 23 березня 1991 року «Про нові роздрібні ціни на товари народного споживання і тарифи на послуги населенню» скасований раніше чинний прейскурант на послуги по охороні квартир громадян. Відповідно до статті 24 Закону УРСР «Про міліцію», прийнятого ВР УРСР 20 грудня 1990 року, фінансування та матеріально - технічне забезпечення підрозділів міліції, які здійснюють охорону за договорами, відбувається за рахунок коштів, що надходять від підприємств, установ та громадян. На підставі цих документів вартість послуг по охороні квартир приведена у відповідність з фактичними витратами. У витратах враховано кошти на утримання працівників міліції, робітників і службовців, зв'язаних з охороною квартир, кошти на придбання та експлуатацію апаратури, засобів радіо- і телефонного зв'язку, автотранспорту, спеціального спорядження, утримання приміщень тощо.

Мінімальна вартість охорони квартири становить 20 карбованців на місяць. Пільги надано учасникам Великої Вітчизняної війни, інвалідам праці 1 і 2 груп, учасникам ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС, працівникам міліції.

Дорожчає нині все. Працівників позавідомчої охорони теж можна зрозуміти: що вони, гірші за інших? Тож залишається тільки гадати, що виберуть громадяни: «ввійдуть у становище» чи збунтуються.

Милана НЕКРАСОВА.

До 50-річчя трагедії Бабиного Яру

СПІЛЬНИЙ БІЛЬ І СКОРБОТА

Історичне поняття Бабин Яр асоціюється, перш за все, з одним із найстрашніших звірств над євреями, а також з найзлочиннішим лиходійством німецьких фашистів, які в минулому ототожнювались багатьма з усім німецьким народом. Такий погляд на німецьку націю знайшов найбільш яскравий вияв у заклику Костянтина Симонова під час Великої Вітчизняної війни: «Вбий німця!»

Після війни радянська ідеологія посилено нав'язувала почуття вини за злочини, вчинені фашистами, не лише німцям — сучасникам нацистів, але й тим, хто з'явився на світ у мирний час. Однак багато німців з покоління другої світової війни і післявоєнної генерації осуджували і осуджують гітлерівський геноцид «неарійських» народів і всіляко дистанціюються від нього, протидіючи ідентифікації німецької нації із злочинами нацистів. Це знаходить свій вияв у політиці, культурі, мистецтві, науці сучасної Німеччини, що створило міцний антифашистський пласт у свідомості німецького народу.

Значний внесок у викриття злочинів нацистів у минулому і в опір діянням нацистів сьогодні роблять прогресивні вчені ФРН. Особливе місце займає у них викриття злочинів німецьких фашистів проти євреїв. Цій темі присвятив значну частину своєї діяльності, визначний вчений ФРН, професор університету міста Констанц Ерхард Рой Він. Він та його колеги - соціологи створили велику кількість публікацій на захист євреїв від німецького антисимітизму.

Професор Е. Р. Він створив книгу «Страхіття Бабиного Яру» — великий збірник документів, літературних творів, свідчень очевидців, статтей, есе, присвячених темі Бабиного Яру, авторами яких є як громадяни СРСР так і ФРН. У створенні збірника професор Е. Р. Він одержав допомогу від багатьох киян, від громадських організацій, установ, у тому числі й від редакції «Вечірнього Києва», генконсульства ФРН і КІНГ, за що він висловлює глибоку вдячність всім добровільним помічникам, завдяки яким його книга стала ще одним символом німецько - радянської дружби. І не випадково презентація книги відбулася в Українському товаристві дружби та культурного зв'язку з зарубіжними країнами на засіданні товариства «Україна — ФРН» 20 серпня цього року. На ньому були присутні професор Е. Р. Він з дружиною і була широко представлена громадськість Києва. Головний пафос презентації: Бабин Яр — це спільний біль і скорбота як радянських людей, так і німців, увіковічення пам'яті безвинно загиблих у Бабиному Яру євреїв, українців, росіян, людей інших національностей.

Борис НАЙДОВ.

Після виступу «Кур'єра»

ПАСАЖИР ЖИТИМЕ

Стаття «Жарко... А в натовпі особливо» («ВК», 5.07.91 р.) розглянута на нараді в Київському обласному об'єднанні автобусних станцій (КООАС) і керівництвом автовокзалу. Визнано за доцільне знову відкрити медпункт на київському автовокзалі. Об'єднання виділило приміщення для медпункту, ввело ставку медсестри. Найближчим часом у лікарні № 10 буде відкрито медпункт.

Н. І. БЕРЕСТОВИЙ,
начальник КООАС.

Міжнародні зв'язки

НОВІ ГРАНІ НІМЕЦЬКО-РАДЯНСЬКОЇ ДРУЖБИ

У нашій публікації «Німецькі друзі України» («ВК» від 6.08. ц. р.) вже повідомлялося, що в діяльності німецьких товариств дружби з СРСР явно окреслилася тенденція до децентралізації та суверенізації. Якщо раніше об'єктом діяльності цих товариств був СРСР як ціле й неподільне, то тепер ця діяльність стає більш диференційованою і спрямованою на конкретні республіки, регіони та міста.

Посилення суверенітету України знайшло відгук у німецької громадськості, яка почала створювати нові структури дружби та співробітництва саме з Україною, а не з СРСР узагалі. Про таке товариство друзів України у Лейпцігу ми вже повідомляли, а про заснування «Товариства сприяння Україні» у землі Баден-Вюртемберг повідомила нещодавно газета «Зюдкурір». Це товариство було засноване на базі університету міста Констанц. Мета діяльності товариства — зміцнення та поглиблення співробітництва землі Баден-Вюртемберг з українськими науково - технічними, економічними, культурними закладами. Відповідно до поставленої мети засновниками товариства стали відомі представники науки, техніки, економіки та культури землі Баден-Вюртемберг, серед них представник товариства почесний сенатор Герберт Беєк, члени правління ректор університету м. Констанц професор Хорст Зунд, обербургомістр м. Констанц д-р Айкмайєр, професор Він, професор Майгофер та інші. Роботі товариства всебічно сприятиме міністр економіки землі Баден-Вюртемберг пан Шауфлер.

Початком у діяльності «Товариства сприяння Україні» стало плідне співробітництво університету м. Констанц і Київського інституту народного господарства, заслуги в організації якого належать німецькому професорові Е. Р. Віну та ректорові КІНГ А. Ф. Павленку. Крім того, у залік діяльності товариства ввійшли кілька багатотонних транспортів гуманітарної допомоги, відправленої на Україну, в тому числі й до Києва, з землі Баден-Вюртемберг, особливо з м. Констанц.

До планів товариства на найближче майбутнє входить симпозіум на тему «Ринкова економіка та відносини між Сходом і Заходом», фотовиставка, участь у тижні німецької культури на Україні, а також обмін спортивними делегаціями. До завдань на тривалішу перспективу входить збільшення членів товариства, в тому числі й за рахунок студентів, а також залучення спонсорів, якими мають стати не тільки великі, а й середні та дрібні підприємства.

Борис НАУМОВ.

Театральна прем'єра

ПОЛОНЕНИЙ ТОБОЮ

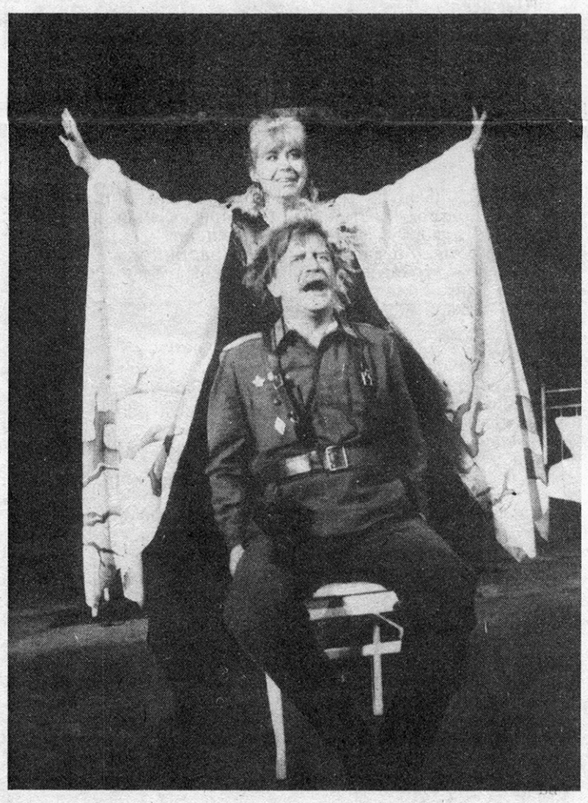

Коли нічого не зрозуміло — це так цікаво! Сидиш і азартно мізкуєш: а що б це означало? Політрук Іванов, надзвичайно м'який інтелігент, він же китайський шпигун Цу Сяо. Кохана з ляльковим червоним бантом на лляному волоссі, вдвічі старша за свого друга — студента. Студент у вічній тужурці і галіфе, мордований чоловічими комплексами. Дівчина, яка з кокона тілогрійки і важких черевиків вилуплюється чарівним екзотичним метеликом у кімоно з ранковим сонцем, на рукавах. Пильний армієць, пообвішуваний військовими дрібничками усіх часів — петлицями, погонами, портупеями, лампасами, орденами-значками, пшеничними вусами. В його руках автомат стріляє сам, епілептично трясучи своїм господарем. Радянська «господарка готелю» в буклях і панчохах у рубчик на круглих резинках під шовковою барвистою квітчастою сукнею. І ще якихось троє в кімоно — чорний і білий чоловіки і кольорова жінка-пава.

Де відбувається дія? Кажуть, у Суздалі, в готелі. Але потім нібито і у країнах Крайнього Сходу. Загалом, десь там, де ми є. Коли? А коли хочете — до стінки так ставили і шльопали, до того ж даремно, в двадцятих; на шпигуноманію хворіли в тридцятих; помирали, затиснувши червону хустину, в сорокових; важкі піджаки одягали на легкі сукні в п'ятдесятих; пам'ятками старовини захоплювалися в шістдесятих; мораль ослабла в сімдесятих; калькулятор з нагрудної кишеньки стали витягувати у вісімдесятих; театр абсурду обстоюємо в дев'яностих.

Утім, у тексті є пряма вказівка — коли. З 1957-го на сцені йде шостий рік. Саме тоді й була написана п'єса Андрія Амальрика «Схід-Захід», перетворена випускником режисерського факультету Київського театрального інституту нинішнього року Юрієм Одиноким на виставу «Полонений Тобою».

Андрій Амальрик надто добре бачив абсурд нашого з вами життя, надто виразно і смішно відтворював його у своїх творах, і тому змушений був залишити межі радянської держави. А в еміграції він досить швидко й помер зовсім не старим. Його творчість лишень починає повертатися до нас, не минуло й... тридцяти років. От і ця п'єса «Схід-Захід» опублікована поки що тільки в Амстердамі. Фондом імені О. Герцена. Радянський абсурд хвилює прокотилося світом саме тоді — третину століття тому. Але наша «залізна завіса» цю хвилю спинила, ми свого часу на абсурд не перехворіли, він доходив до нас лише у формі анекдотів, ми в ньому жили, його не помічаючи. Так люди в корзині повітряної кулі, гнаній ураганом, не відчувають вітру. І тільки недавно це мистецтво почало потроху докочуватися до нас, надаючи нашому зорові стереоскопічності, загострюючи нашу пильність, розвиваючи нашу кмітливість, збагачуючи почуття гумору, без якого ми просто не вижили б.

Цікаво, що займаються цим мистецтвом, як правило, молоді люди — вони краще, гостріше відчувають суперечності життя, різкіше помічають зіткнення несумісного, вони нетерплячі, непримиренні, захоплюються філософією, рухом і фольклором.

Дипломна вистава молодого режисера Юрія Одинокого саме така — проста і філософська, знайома до дрібниць і загадкова до головоломки. Кожний глядач знайде у ній свій інтерес. Хтось впізнає в Адміністраторші свою сусідку, а в Наглядачі — знайомого полковника цивільної оборони. Для одних танець — боротьба чорного і білого ангелів буде вічним поєдинком добра і зла, мороку і світла, а інші побачать у них вічні начала Інь і Янь. У каркасі балок прочитується і кімната готелю, і ящик Пандорри, і чорний куб Кааби, і система всесвіту.

Звичайно, нам треба вчитися цієї нової художньої мови, прагнути збагнути її, відкритися їй і тоді все прояснить ся. От лише сила і глибина цього прояснення залежатиме від життєвого досвіду людини, її способу існування, міри її знань і типу мислення. І кожен, таким чином, «прочитає» своє.

А читати неважко. Сцена подає нам знаки, «сигналізує» про зерно сенсу того, що відбувається. Наприклад, Адміністраторша, розгладжуючи на столі скатертину, помічає: «Скатертину недавно поміняли, чиста», — а вона чорна. Але хіба не говоримо про брудну білизну — «чорна»? Або кохана стріляє з автомата у Наглядача. Адже є вислів про несподіване кохання — «вбила наповал»... Та це найпростіше. У виставі багато інших, складніших режисерських прийомів і літературних ходів. Але навіть якщо не всі вони розшифровуються свідомістю, якщо не всі зрозумілі — давайте не будемо нервувати, сердитися і заперечувати. Звикаймо і допускаймо інше сприйняття мистецтва, не обов'язково пов'язане з повним проясненням змістового смислу. Хай нам дасть насолоду краса, рух, казка, ритм, колір, музика. Навіщо ми так перевантажуємо свій розум, силуємо здоровий глузд? Довіримось почуттям, настрою, душі.

А театр робить для цього чимало. Похмурий чорний інтер'єр нашої дійсності раптом чудово розквітає світлом і барвами (оформлення самого режисера). Костюми персонажів кумедні і прекрасні (художник А. Александрович, нова «зірка» української сценографії). Пластичні етюди трьох мовчазних східних персонажів, введених режисером, не тільки вищуканими рухами коментують те, що відбувається, виражають його філософію і настрій (постановник А. Рехвіашвілі), а й прекрасно виконані молодими акторами Іриною Комісаровою, Костянтином Костишиним і Андрієм Соболєвим. Музична партитура Олександра Курія заворожує не стільки ритмом, скільки мелодійною вічністю і всесвітньою гармонією.

Та найцікавіше, що буйна і щедра фантазія режисера не тільки не затьмарила акторів, а навпаки, вони засяяли новими гранями, засвітилися веселковими переливами душевних перепадів, феєрверком дрібниць, спалахами справжніх почуттів у загальній карнавальній грі.

Володимир Ільєнко у ролі політрука Іванова (він же Цу Сяо) — зовні повна протилежність нашому уявленню і про політруків, і про китайців. Та водночас він такий, яким мав би бути інженер душ людських і носій надзвичайно давньої культури.

Неоніла Білецька (Кохана) і зворушлива, і жалюгідна, і смішна, і гидка, і викликає глибоке співчуття в ролі старіючої жінки, яка все життя ревно шукала диво кохання, і все життя — марно.

Молоді актори Олег Масленников і Ірина Мазур у ролях Студента та Дівчини значні як особистості, загострено нервові і вміють виразити свій стан ще й тілом, рухом, тембром голосу.

Упізнаність, соціальна і типологічна точність Маргарити Бондарєвої у ролі Адміністраторші абсолютні. Оце вже справді не жінка, а «совок» з цілим букетом відповідних ознак: від зачіски до черевичок, від інтонацій до жестів.

Валерій Потапенко (Наглядач) створює густу сатиру на ту ідіотську частину нашого славного воїнства, яка й підірвала любов країни до своєї армії. Недорікуватість мовлення і тіла, хамське самовдоволення і кураж уседозволеності, патологічна дебільність зібрані актором у дьоготь нищівного презирства до цієї страшної сили, всесильної ще й тепер.

Починаючись сатирою і гротеском, вистава в другому акті переходить до мелодраматичної легенди — так вирішив режисер. «Полонений Тобою» — у цій режисерській назві привертає до себе увагу велика літера в другому слові. Так звертаються до Бога. Усі ми молимося своїм богам — східним, західним, радянським, іншим. Треба лише не помилитися у виборі між чорним і білим богом, — які вічно борються. Або краще обрати те, що складніше, що між ними завжди, що є найвищим божеством — Любов.

Тим часом я особисто полонена виставою Київського театру драми і комедії. Зичу всім того.

Валентина ЗАБОЛОТНА,
кандидат мистецтвознавства.
Фото **Сергія СТАРОСТЕНКА.**

ЛЮДИНА, ЯКА ЗАОЩАДЖУЄ НА РЕКЛАМІ, ПОДІБНА ДО ЛЮДИНИ, КОТРА ЗУПИНИЛА ГОДИННИКА ДЛЯ ТОГО, ЩОБ ЗАОЩАДИТИ ЧАС!

А-1438

МОВНІ БАР'ЄРИ? ЖОДНИХ ПРОБЛЕМ!

НАВЧАЛЬНІ КУРСИ "ЛІНГВАПАКС" ПРИ КИЇВСЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ІМ. Т.Г. ШЕВЧЕНКА

допоможуть вам за короткий час

опанувати англійську, німецьку, французьку, італійську, іспанську, португальську, нідерландську, латинську, іврит та сербо-хорватську мови;
- вдосконалити знання української мови.

Ми не обіцяємо чудес, але при вашому виборі просимо врахувати, що...

"ЛІНГВАПАКС" - це апробовані методики інтенсивного навчання провідних центрів США, Великобританії, Німеччини;
"ЛІНГВАПАКС" - це кваліфіковані викладачі, які мають великий досвід роботи з "живою мовою";
"ЛІНГВАПАКС" - це курси, насичені країнознавчою інформацією, допомога у подоланні психологічних перешкод та набуття впевненості у новому мовному середовищі;
"ЛІНГВАПАКС" - це можливість організації занять на підприємствах у зручний для замовника час за безготівковим розрахунком;
"ЛІНГВАПАКС" - це курси для ділових людей, які займаються бізнесом та виїздять за кордон;
"ЛІНГВАПАКС" - це право слухачів відвідати два перших заняття й отримати назад повну вартість курсу, якщо його не задовольняє рівень викладання.

Набір слухачів проводиться з 26 серпня.
Наша адреса: Київ, вул. Володимирська, 60.
Тел.: 221-03-99, 221-32-13 (з 11.00 до 19.00 щодня, крім суботи та неділі).

А-1669

Запрошуємо до співробітництва!

Українська республіканська науково-учбово-виробнича асоціація "ЕКОЛОГІЯ"

запрошує до співробітництва тимчасові творчі колективи із власними обсягами робіт.
Оплата до 85% від обсягу робіт.
Тел.: 216-11-23, 216-10-83.

Н-1832

Українському театру "КІН"

терміново потрібні на роботу:

заступник директора по організації глядача, старший адміністратор. Довідки по тел. 410-91-71, 418-80-76.

А-2208

Київське професійно-технічне училище № 36

оголошує набір учнів за спеціальностями:

- апаратник формування хімічного волокна;
- апаратник обробки та сушіння;
- оператор витягування та крутіння;
- електрослюсар;
- контролер технологічного процесу (сортувальник);
- слюсар по виготовленню та обладнанню сантехнічних систем;
- перемотувальник ниток.

Термін навчання від 6 місяців до 2-х років.
Приймаються юнаки та дівчата, які закінчили 9-11 класів.
Учням виплачується стипендія від 40 до 160 карбованців, у разі необхідності вони забезпечуються гуртожитком та пропискою.
Для вступу необхідно подати документи: про освіту, фотокартки розміром 3х4 та 4х6, медичну довідку ф.086-у, паспорт.
Адреса училища: 253094, м. Київ-94, пров. Магнітогорський, 3.
Тел. 551-53-63.
Їхати метро до станції "Комсомольська" трамваями №№ 21, 22, 26, 27, 33 до зупинки "Червоноткацька".

Л-1805

ДОПОМАГАЄМО ПРОДАТИ, ПРИДБАТИ, ОБМІНЯТИ!

Шановні кияни!

Підприємство "ВИБІР" надає інформацію щодо купівлі, продажу та обміну одягу, взуття, меблів, фото- кінотехніки, телевізорів, відеотехніки, радіоелектроніки, спорттоварів, книг, автозапчастин і побутової техніки.
Заявки надсилайте на адресу: 254074, м. Київ, вул. Попова, 8, підприємство "ВИБІР".

На кожну річ - окремий лист-заявка!

У заявці вкажіть, який саме товар ви б хотіли продати, придбати або обміняти; вашу адресу і телефон; а також додайте конверта зі зворотньою адресою та квитанцію про поштовий переказ п'яти карбованців на р/р № 1461807 МФО 322131 у Мінському відділенні ЖСБ м. Києва.
Для автозапчастин обов'язково вкажіть номера за каталогом.
Ми оперативно надішлемо вам письмову відповідь з адресою або телефоном потрібного вам клієнта.

ДОКИ Є "ВИБІР" - З ТОВАРОМ НЕМАЄ ПРОБЛЕМ!

А-1747

КООПЕРАТИВ "ЕНЕРГЕТИК"

- здійснює набір слухачів на курси навчання організації бухгалтерського обліку на підприємствах різних форм власності (тривалість навчання - 1 місяць та 1,5 місяці, вартість навчання - 250-350 крб.);
- реалізує бланки бухгалтерського обліку (книга-головна, касова книга, інструкції №145,122).

Довідки по тел. 483-00-97.

А-1661

Мале підприємство "ГАРАНТ"

виконує за державними розцінками:

- екологічні роботи,
- проектування, монтаж (матеріали замовника), налагодження систем вентиляції, тепломереж,
- інвентаризацію викидів шкідливих речовин у атмосферу (проект ПДВ),
- монтаж та налагодження електротехнічного обладнання КІП та А, інші налагоджувальні роботи,
- проектування обсягів будівельної індустрії (ЗБК, ЗББ та ін.),
- проектування очищувальних споруд,
- програмне забезпечення,
- розрахунок балансу споживання теплової та електричної енергії.

Запрошуємо творчі колективи зі своїми обсягами.
Оплата за домовленістю 75% від суми договору.
Тел. 433-24-00 (з 12.00 до 15.00, крім вихідних).

Н-1833

Мале підприємство "ВІЗИТ"

виконує замовлення підприємств та організацій швейного напрямку з матеріалів замовника за державними розцінками
- партії не менше 100 одиниць.

Контактний тел.: 416-34-32.

Довіра **Відповідальність за зміст рекламних оголошень несе фірма "Довіра" (229-04-86)** Довіра

А-1658

Київський ордена Трудового Червоного Прапора ІНЖЕНЕРНО-БУДІВЕЛЬНИЙ ІНСТИТУТ

оголошує прийом слухачів (без відриву від виробництва)

НА ДЕВ'ЯТИМІСЯЧНІ ПІДГОТОВЧІ КУРСИ.

Заняття за програмою вступних іспитів до інституту проводяться тричі на тиждень ввечері.
Приймаються особи із завершеною середньою освітою, а також учні старших класів середніх шкіл, МПТУ та технікумів.
До заяви на ім'я ректора додаються: виписка з трудової книжки або довідка з міста роботи.
Документ про середню освіту та паспорт пред'являти особисто.
Прийом документів з 26 серпня цього року щодня, крім неділі, з 14.00 до 21.00
Плата за весь термін навчання вноситься у повному обсязі до початку занять.
Початок занять 2 жовтня 1991 року.
Адреса курсів: Київ-180, Повітрофлотський проспект, 31, КІБІ, кімната 120, телефон 276-71-20.

Л-1821

Мале науково-виробниче підприємство "АТИС"

запрошує до співробітництва творчі колективи з фондом оплати праці до 80% від суми договору. В разі необхідності забезпечує комп'ютерізованими робочими місцями, вимірювальними приладами.
Користувачам персональними комп'ютерами, які бажають підвищити надійність роботи своїх ПЕОМ та зекономити на ремонтах, "АТИС" ПРОПОНУЄ
МЕРЕЖЕВІ ФІЛЬТРИ ДЛЯ ПОДОЛАННЯ ПЕРЕШКОД
Наші телефони: 475-23-44, 475-24-55.

А-1400

КУРСИ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Київського міського відділення Радянського дитячого фонду ім. В.І. Леніна

організують набір на курси іноземних мов школярів та дорослих за замовленнями підприємств та організацій:

5-місячний курс української, англійської, івриту, німецької та французької мов різного ступеню складності та інтенсивний курс навчання за 3 місяці (англійська та іврит) для початківців.
Прийом замовлень щодня з 18.00 до 20.00, крім суботи та неділі.
Звертатися за адресою: Київ, вул. Січневого повстання, 22, школа № 90. Довідки за тел.: 290-78-66.

А-1919

Пропонуємо використати свій шанс ПРАЦЮВАТИ ЗА КОРДОНОМ.

Висококваліфіковані каменярі, бетонники, плиточники, штукатури, зварювальники, муляри!
Вас запрошує на постійну работу мале підприємство "Аскольд".
Наша адреса: Київ, вул. Круглоуніверситетська, 3, кімн. 18.
Тел. 224-20-44.

Н-1840

Київське СПТУ-9

запрошує на навчання випускників 9-х класів

за спеціальностями:

- електрогазозварювальник,
- електромонтер,
- столяр-верстатник,
- верстатник широкого профілю,
- слюсар-ремонтник,
- слюсар механоскладальних робіт,

А ТАКОЖ

випускників 11 класу за спеціальністю машиніст крану.
Адреса училища: м. Київ, вул. Машіністовська, 1-б.
Їхати трам. № 32 від станції метро "Контрактова площа", № 33 від станції метро "Комсомольська" до зупинки О.Довбуша.

Е-104

ЗАХИСТИТИ ВАС - НАША КОМПЕТЕНЦІЯ.

КИЇВСЬКЕ БЮРО РОЗШУКУ "ІСКРА"

Асоціації детективних служб України здійснює роботи, пов'язані з охороною майна, життя та здоров'я громадян, охорону комерційних угод, аукціонів, весільних торжеств, супровід вантажів.
ЗДІЙСНЮЄ ДЕТЕКТИВНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ підприємств, організацій, закладів, кооперативів, фірм (вивчення умов та причин, що породжують крадіжки, проведення профілактичних заходів, спрямованих на усунення крадіжок, надання інших правових послуг).
АБОНЕНТНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ (одноразове надання вищеперерахованих послуг на запитання замовника).
ЗДІЙСНЮЄ ПОШУК ОСІБ згідно з позовами та іншими претензіями громадян, підприємств, організацій, установ, надає юридичну допомогу та інші послуги.
Контактний тел. 220-19-60.

А-1750

У БУДЬ-ЯКОМУ ВІЦІ ВИ МОЖЕТЕ НАВЧИТИСЯ ЧУДОВОЇ ПРОФЕСІЇ!

Учбово-курсовий комбінат УПО м. Києва

здійснює набір учнів на платні денні та вечірні курси підготовки за спеціальностями:

- кушнір-розкрійник - строк навчання - 4 міс.,
- закрійник по пошиву одягу (з кваліфікацією кравця) - строк навчання - 6 міс.,
- кравець з умінням розкрою - 11 міс.,
- манікюрниця - строк навчання - 2 міс.,
- майстер головних уборів - строк навчання - 3 міс.

На курси приймаються особи без обмеження віку, що мають середню освіту.
По закінченні курсів видається свідоцтво з присвоєнням кваліфікації.
Звертатися за адресою: м. Київ-32, вул. Комінтерна, 28, Будинок побуту "Столичний", 5 поверх.
Їхати до метро "Вокзальна".
Тел. 224-32-41.

А-1748

Студени-заочники Київського інституту інженерів цивільної авіації
наймуть житлову площу на період залікових сесій у вересні-жовтні 1991 р. та січні-лютому 1992 р.
Адреси повідомляти по тел.: 484-98-27, 484-97-30, 484-95-23.

Л-1817

ЗДАЮ В ОРЕНДУ адміністративні приміщення (Святошино), у тому числі кімнати з охоронною сигналізацією.
Тел.: 444-90-30, 444-90-45.

Малюнки Лілії Мазуркевич Комп'ютерний набір та верстка ВО "Укрбудінформатика" АТЛ-22, тел. 446-73-18.

Напередодні

Дні єдиних дій не відміняються

«Чого хочуть профспілки?» Цей заголовок дано підготовленому громадським кореспондентом і переданому до редакції «ВК» саме напередодні подій 19 серпня, а нині «запізнілому» інтерв'ю з головою Ради Федерації незалежних профспілок України (ФНПУ) А. М. Ковалевським. Коментуючи рішення про проведення у вересні ц. р. Днів єдиних профспілкових дій, Анатолій Михайлович відзначає, що ця акція обумовлена «поглибленням кризових явищ в економіці і суспільстві, зниженням життєвого рівня людей, наступом безробіття, неспроможністю органів державної влади та управління стабілізувати ціни і становище на споживчому ринку. Вимоги профспілок, в основі яких лежать сподівання трудящих і населення республіки, часто-густо ігноруються... Рішення про підтримку проведення Днів прийняла більшість галузей і територіальних рад і комітетів, у тому числі й Київська міська рада профспілок. Нині на місцях розробляються конкретні заходи щодо їх проведення. Дні єдиних дій — це широке ознайомлення трудящих з діяльністю профспілок, подання юридичної та іншої консультативної допомоги, благодійні акції, аналіз виконання колективних договорів і угод, перевірка виробничих умов і дотримання положень трудового законодавства.

5 вересня, судячи з інтерв'ю, передбачалося проведення Всеукраїнських профспілкових зборів. У трудових колективах мали розглядатися питання реформи заробітної плати, надання відпусток з мінімальною тривалістю 24 робочі дні і встановлення 40-годинного робочого тижня, відшкодування збитків населенню у зв'язку із зростанням цін, а також поточні проблеми, які виникають на підприємствах, в організаціях, установах. На обговорення зборів буде (а чи буде?) винесено проект платформи пріоритетних завдань профспілок по захисту соціально-економічних інтересів трудящих при переході до ринку...

Крім того, рада ФНПУ мала намір 12 вересня провести спеціальне засідання і наполягати на прийнятті до кінця 1991 року закону про гарантії оплати праці в ринкових умовах, на проведенні з 1 січня 1992 року реформи заробітної плати, яка відповідала б реальній вартості життя, на обов'язковій участі трудових колективів, трудящих і профспілок у роздержавленні і приватизації підприємств, житла і на відшкодуванні Фондові соціального страхування 1,4 мільярда карбованців, дефіцит яких виник у зв'язку з підвищенням цін і встановленням ряду пільг на оздоровлення деяких соціальних верств. Далі йшов заклик єднатися у боротьбі проти наступу на права трудящих і профспілок.

* * *

Цілком зрозумілі вимоги. Чи продовжують їх підтримувати в круто зміненій ситуації українські профспілки? Таке надзвичайно важливе запитання, не випадково внесене до порядку денного напередодні надзвичайної ситуації, ми вирішили поставити А. М. Ковалевському, скориставшись посиланням під текстом його інтерв'ю на прес-центр. Один з його керівників, так і не зумівши нас зв'язати з Анатолієм Михайловичем («він на відповідальній нараді»), підтвердив: Дні єдиних дій не відміняються. 23 серпня ц. р. має відбутися засідання президії Ради Федерації незалежних профспілок України, де неминуче піде мова про поточний момент. Спонтанний зв'язок з профспілковими колективами Донецька, Дніпропетровська, Києва приносить вісті, які поки що не викликають особливої тривоги. Здається, в ситуації, що склалася, коли мітинги опинилися під забороною несподіваних централізованих структур, профспілки України максимально використовують для захисту своїх інтересів трибуну санкціонованих і несанкціонованих зібрань.

Фоторепортаж

50-РІЧЧЮ ОБОРОНИ КИЄВА ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ

Правда про героїчні й трагічні дні сорок першого постає у реліквіях виставки «Героїчна оборона Києва», відкритої 20 серпня в меморіальному комплексі «Український державний музей історії Великої Вітчизняної війни 1941 — 1945 років».

Близько тисячі експонатів, розміщених у семи залах, розповідають про надзвичайну мужність та стійкість бійців і командирів Південно - Західного фронту, які на тривалий час затримали біля стін міста-героя просування на схід, у тому числі на Москву, фашистських армій групи «Південь». Це вони, солдати 147, 175, 284, 206 та інших стрілецьких дивізій, повітряно-десантних бригад, окремих кулеметних батальйонів, зведеного полку НКВС, дніпровські моряки, загони прикордонників, київські ополченці майже на три місяці перетворили місто на Дніпрі на богатирську заставу.

Зібрані колективом музею матеріали, серед яких є унікальні, розповідають про довоєнний Київ — великий промисловий центр, місто, яким пишалися його жителі, вся наша республіка. Тут розташовувався штаб Київського особливого військового округу, який незадовго до війни очолив Герой Радянського Союзу М. П. Кирпоніс. Окремий зал присвячено командуванню Південно - Західного фронту, що розділило у вересні 41-го трагічну долю багатьох своїх солдатів і командирів. Так, ворог на той період виявився сильнішим і, насамперед, у технічному оснащенні та в авіації.

Не схилили голови кияни, як і ті, хто опинився в оточенні чи потрапив у полон. Вперше експонуються документи про мужність і стійкість партизанів і підпільників, а також в'язнів київських концтаборів, жертв Бабиного Яру, Уманської та Хорольської Ям. Гіркоту однієї з них випробував колишній випускник Київського художнього інституту та солдат Є. Кобитєв. Вирвавшись з концтабору, він створив велику серію документальних малюнків «До останнього подиху» та «Люди, будьте пильними», які подарував музеєві і які лягли в основу емоційного оформлення залу, присвяченого цій темі.

Велику колекцію, що доповнює оновлені вітрини головної експозиції музею, завершують матеріали про Героїв Радянського Союзу та кавалерів ордена Слави всіх ступенів, які пройшли бойове загартування у боях біля стін стародавнього Києва. Про відродженому столицю України розповідають багатобарвні роботи київських художників В. Єниної, Г. Гаркавенка, Г. Польового.

На відкритті виставки, присвяченої п'ятдесятиріччю київської оборони, виступили директор меморіального комплексу В. А. Козлов, учасники оборони Києва П. П. Біленький, А. А. Гриб.

Перед ветеранами виступив Голова Верховної Ради УРСР Л. М. Кравчук. У відкритті виставки взяла участь міністр культури УРСР Л. І. Хоролець.

Володимир АРТЕМЕНКО.

Фото Віктора **ОБОДОВСЬКОГО.**

Світлій пам'яті Сергія Васильовича ЛИТВИНЕНКА

Споживча кооперація України, широка кооперативна громадськість зазнали важкої втрати. 20 серпня 1991 року на 69-му році життя помер голова правління Укоопспілки, член ЦК Міжнародного кооперативного альянсу і Ради Центроспілки, заслужений працівник торгівлі Української РСР, член КПРС з 1957 року Сергій Васильович ЛИТВИНЕНКО.

Пішов з життя талановитий і здібний організатор кооперативного руху, людина з активною життєвою позицією, безмежно віддана Вітчизні і своєму народу, великій і важливій справі споживчої кооперації.

Народився С. В. Литвиненко 8 серпня 1923 року в селі Запсілля Кременчуцького району Полтавської області в селянській сім'ї. Після закінчення Львівського торгово - економічного інституту С. В. Литвиненко пройшов великий життєвий шлях від завідуючого торговим відділом райспоживспілки до голови правління Української республіканської спілки споживчих товариств. Працював головою правління райспоживспілки, директором міжрайбази, заступником голови правління Полтавської і головою правління Дніпропетровської облспоживспілок. З 1978 року він — заступник голови правління Укоопспілки, а з 1981 року і до останніх днів життя — очолював споживчу кооперацію України.

У роки Великої Вітчизняної війни С. В. Литвиненко у складі діючої армії брав участь у боях з німецько-фашистськими загарбниками, був важко поранений.

За час багаторічної роботи в споживчій кооперації С. В. Литвиненко проявив себе компетентним спеціалістом, здібним і ініціативним керівником. Всі свої сили, знання і досвід він віддавав поліпшенню торгового обслуговування сільського населення, нарощуванню обсягів виробництва товарів народного споживання, розширенню заготівель сільськогосподарських продуктів і постачанню їх у міста і робітничі селища. Він багато зробив для розвитку та зміцнення матеріально - технічної бази системи, будівництва на селі магазинів, їдалень, заготівельно - переробних підприємств, створення великих оптових баз.

С. В. Литвиненко значну увагу приділяв підготовці та вихованню кадрів, користувався заслуженою повагою і авторитетом у всіх, хто з ним працював і знав його. Він уміло поєднував господарську роботу з громадською, обирався депутатом місцевих Рад, Верховної Ради Української РСР, кандидатом у члени ЦК Компартії України. Заслуги С. В. Литвиненка перед державою відмічені двома орденами Трудового Червоного Прапора, орденами «Знак Пошани», Слави III ступеня, Великої Вітчизняної війни I ступеня, багатьма медалями, Почесною Грамотою Президії Верховної Ради УРСР.

Світла пам'ять про Сергія Васильовича назавжди залишиться в наших серцях.

Кравчук Л. М., Фокін В. П., Мінченко А. К., Гуренко С. І., Грінцов І. Г., Савченко А. П., Чулаков Є. Р., Слєпичєв О. І., Ткаченко О. М., Мякота О. С., Гопєй І. О., Бабенко С. Г., Коваль І. Ю., Лаврик М. І., Паламарчук В. М., Ушков Г. П., Неєжсал Г. Т.

ФАЛЬШИВОМОНЕТНИКИ — ТРЕМТІТЬ, БАНКІРИ — РАДІЙТЕ

ВІМ 2010 (модуль ідентифікації банкнот з інтегрованою транспортною системою). Він призначений для розпізнавання вартості і достовірності банкнот.

Конструктивно складається з двох частин:

— системи транспортування банкнот, оснащеної електронним управлінням;

— датчика з модулем даних.

Технічні дані і можливості:

— перевірка практично будь-якої з валют;

— можливість програмування для перевірки до 75 варіантів валют одночасно;

— швидкість перевірки однієї з валют не більше 2 секунд;

— ймовірність безпомилкового розпізнавання банкнот більш як 99 процентів;

— перевірка банкнот проводиться по 1300 відомих параметрах (колір, лінійні розміри, товщина, рефлексія, магнітні властивості, флюоресценція та ін.);

— габаритні розміри 326x169x350 мм;

— вага 11 кг;

— перевірка банкнот здійснюється по одній, закладання в приймальну касету вручну;

— розміри перевірених банкнот;
довжина від 100 до 200 мм;
ширина від 55 до 100 мм;

— живлення від мережі змінного струму напругою 127/220 В ± 10% через джерело живлення;

— можливе живлення від джерела постійного струму напругою 24 В ± 10%.

споживна потужність не більше 120 ВА;

температура навколишнього середовища від 0 до 45°С;

— банкноти після перевірки можуть видаватися з приладу безпосередньо чи складатися в проміжній касі — 15 банкнот;

— прилад може бути змонтований у сейфі.

Результати розпізнавання вартості і достовірності банкнот видаються на виносному табло (країна і номінал банкноти, наприклад: USA 10, dm 20 і т. д.)

За своїми можливостями і технічними характеристиками прилад ВІМ 2010 не має світових аналогів.

НВО «ВЕМА-ФІД» має пріоритетне право на рекламу і продаж прилада ВІМ 2010 в Радянському Союзі.

Наша адреса: 252213, Київ, вул. Ісаакяна, 18.
Тел.: 274-30-96, 228-39-87.

Добіра

А 1800

ИНФОМИР

ПУТІВКУ У ЖИТТЯ ЗАМОВЛЯЛИ!

Підприємство «ІнфоСвіт К» та Вища комерційна школа МЗЕЗ СРСР гарантують ВАМ працевлаштування у зарубіжних та спільних фірмах, якщо ВИ отримаєте визнаний у 70 країнах світу **сертифікат Лондонської торговельно-промислової палати.**

«ІнфоСвіт К» здійснює підготовку слухачів для вивчення:

— фундаментального курсу англійської мови (FGE);

— розмовної англійської мови для бізнесу та комерції (SEFIC) за програмами ЛТПП.

По закінченні курсу SEFIC особам, що бажають, надається право скласти кваліфікаційні усні та письмові іспити на отримання сертифікату Лондонської торговельно - промислової палати британськими експертами у Вищій комерційній школі МЗЕЗ СРСР.

Термін навчання — в залежності від індивідуальних знань — від 3 до 10 місяців та консультування.

Набір до груп SEFIC та FGE здійснюється **до 26 серпня.**

Наша адреса: 252042, м. Київ, вул. І. Кудрі, 33.

Підприємство «ІнфоСвіт К». Тел. 269-04-09.

А 1988

МП КІЦ «КОНТРАКТ-91»

1. ЗАПРОШУЄ **на роботу до СП:**

— **референтів - перекладачів,** що вільно володіють французькою, німецькою, польською, англійською;

— **секретаря - друкарку,** яка знає сучасну оргтехніку.

2. ПРИЙМАЄ **замовлення** закладів та організацій **на ремонтно - будівельні роботи з матеріалів замовника.**

Контактні телефони: 216-54-06, 216-13-66.

Н 1808

ТЕРМІНОВЕ виготовлення печаток та штампів.

Замовлення приймаються по **тел.: 488-62-46, 488-93-80.**

А 1945

ДО УВАГИ КЕРІВНИКІВ!

Санаторій — профілакторій «Сосновий бір» пропонує путівки на лікування та відпочинок. Вартість путівки строком на 24 дні — 225 крб.

Звертатися по тел. **444-71-97.**

А 1994

ЗАГУБЛЕНИЙ **штамп** «Виробниче об'єднання Київрембуд. Управління виробничо-технологічної комплектації» **вважати недійсним.**

В 406

Посвідчення А № 291148 ЧАЕС **вважати недійсним.**

В 407

Посвідчення ліквідатора наслідків аварії на Чорнобильській АЕС у 1986 р. **серії А № 518422 вважати недійсним.**

В 401

ПРОДАЮ:

— автомобіль у аварійному стані **ВАЗ-2111** (1978 року випуску);

— **жіночу шкіряну куртку** 50 розміру (нову).

Тел. 411-09-66.

А 2006

МІНЯЮ 3-кімнатну — 42,8 кв. м, 12-й, останній поверх (Водопарк) — на 2- і 1-кімнатну квартиру. **Тел.: 544-28-59 (після 18.00).**

В 393

МІНЯЮ **трикімнатну квартиру у Бучі** + гараж з підвалом + автомобіль ЗАЗ **на 3-кімнатну квартиру у Києві.**
Тел. 272-56-53.

В 408

На масиві Майорова пропав собака (пудель чорний, карликовий). Прошу повернути за винагороду. Тел. **432-12-34.**

В 404

ЗАГУБИВСЯ собака такса (чорний з рудим), **вимагороду у ВКВ.** Тел. **295-33-05.**

Е 21

Київське підприємство КУПУЄ у громадян м. Києва двокімнатні та трикімнатні квартири.

Контактний тел. 263-41-20.

Адреса: 252138, Київ-138, Ахтирський пров., 7.

Відповідальність за зміст рекламних оголошень несе фірма «Добіра» (тел. 229-04-86).

ДО РЕДКОЛЕГІЇ «ВЕЧІРНЬОГО КИЄВА»

Надсилаючи вам копію своєї заяви про вихід з компартії, я прекрасно розумію, що членство будь-якого громадянина в будь-якій партії чи вихід з неї — то його суто особиста справа, і не завжди її слід виносити на люди. Але я прошу оприлюднити мою заяву тільки тому, що свого часу балотувався кандидатом в народні депутати України як комуніст. Я хочу, щоб мої виборці знали з перших рук про мотиви мого виходу з партії і не вірили різним чуткам. Я хочу також запевнити своїх виборців, що дотримуюсь і нині кожного положення своєї передвиборної програми і, скільки вистачить сил, добиватимусь їх уреальнення. Інтереси виборців становлять вищий смисл в діяльності депутата, вони вищі від інтересів будь-якої партії чи політичної групи.

З повагою
Віталій КАРПЕНКО,
народний депутат України (Київський Придніпровський виборчий округ № 14).

ДО ПАРТІЙНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

Цим повідомляю про свій вихід з партії, оскільки принципово не поділяю практику і дії її керівництва, консервативної частини партапарату, які поки що, на жаль, захопили вплив у партії.

Надії на XXVIII з'їзд, який не прислухався до здорового голосу представників Демплатформи, не справдилися. Однак навіть коли демплатформівці в Москві і в Україні, не бачачи виходу, залишили ряди компартії, я не зробив цього, оскільки щиро вважав, що чим більше вийде з партії прогресивних людей, тим більше зміцнюватиметься її консервативне крило. Подальший перебіг подій показав, що далі боротися за демократію, права людини, реальний суверенітет України внутрі партії — то є Сизіфова праця. Антиконституційний державний переворот 18—19 серпня перекреслив останні надії на відродження партії на демократичній основі — вищі партійні органи не відмежувалися від нього, отже, мовчазно його підтримують.

Тому після тридцятиріччного перебування в партії вважаю неможливим подальшу підтримку її своїм членством у ній. Залишатися нині в компартії — значить брати на себе всю відповідальність за антидемократичні акції в країні, за антиконституційний переворот, за кров, яка уже пролилася і ще може пролитися, за лицемірство і брехню, які подибуєш на кожному кроці. Зрештою, бути нині в цій партії — це, м'яко кажучи, аморально.

Віталій КАРПЕНКО,
делегат XXVIII з'їзду КПРС.
20.08.91 р.

До уваги власників автомобілів іноземного виробництва марок

"Мерседес", "Ауді", "БМВ", "Опель" і "Фольксваген"!

Акціонерне товариство "Київ -Лада" робитиме кузовні ремонти вищеназваних автомобілів. Усім бажаючим треба терміново прибути

за адресою:
м. Київ, вул. Сім'ї Сосніних, 17 для проведення експертизи і складення заявки на потрібну кількість запчастин.

Звертатися щодня, з 8 до 17 год., крім неділі й понеділка.

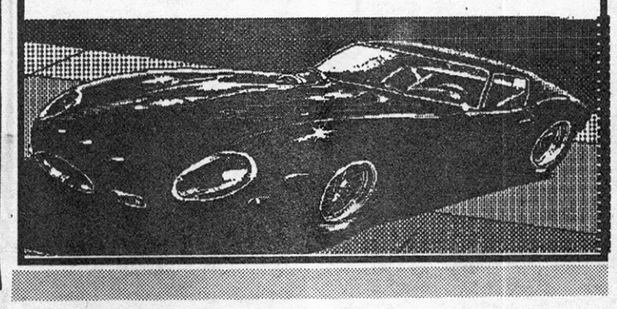

Візьміть на замітку

ЗАПРОШУЄМО ДО НАШИХ САДІВ

Працівники садівництва республіки мають намір цього року продати державі 1,2 млн. тонн фруктів і ягід. Виконання цього завдання значною мірою залежить від організації збирання врожаю, яке потребує 50 — 80 відсотків загальних трудових затрат.

Велика трудомісткість, а також обмежені строки збирання плодів і ягід зумовлюють необхідність залучення до цих робіт додаткової робочої сили. Разом з тим багато людей виявляють бажання допомогти у збиранні фруктів і ягід та водночас забезпечити свої сім'ї цінними продуктами харчування.

Постановою Кабінету міністрів УРСР визначено порядок залучення на збирання врожаю учнівської молоді, студентів вузів, пенсіонерів, домогосподарок тощо. У зв'язку з цим хотілося б ознайомити читачів з порядком організації та оплати праці на цих роботах.

Залучення працівників на збирання плодів і ягід оформляється відповідним договором з адміністрацією господарства. З ними обов'язково проводиться інструктаж з технології та організації збиральних робіт, техніки безпеки та безпечних прийомів праці. Із складу залучених працівників створюються ланки, які очолюють, як правило, постійні робітники садівницьких бригад.

Оплата праці може здійснюватись в карбованцях згідно з діючими в господарстві розцінками і обсягами виконаних робіт, а також у вигляді видачі певної кількості продукції в рахунок заробітної плати.

Досвід господарств Вінницької, Донецької Харківської та інших областей свідчить про високу ефективність застосування натуральної оплати на збиранні врожаю, на яку витрачається до 15 процентів валового збору продукції. На розсуд керівників господарств, на ці цілі може виділятись до 30 процентів надпланового валового збору плодів і ягід.

Нарівні з залученням на збір урожаю тимчасових і сезонних робітників заслуговує уваги запровадження в садівництві орендного підряду, коли орендар самостійно може розпоряджатися вирощеною ним надпланової продукцією і при цьому отримувати значну долю заробітку у вигляді натуроплати.

Всіх бажаючих допомогти нам у збиранні врожаю, а також укласти договори на вирощування продукції садівництва на умовах орендного підряду запрошуємо на підприємства асоціації «Укрсадвинпром». З більш детальними умовами залучення громадян на збирання урожаю можна ознайомитись безпосередньо в господарствах, місцезнаходження яких вам зможуть повідомити в асоціації «Укрсадвинпром» (вул. Кірова, 10).

М. БАБЕНКО,
начальник відділу організації та оплати праці республікансько - державно-кооперативної асоціації «Укрсадвинпром».

Погода

Сьогодні сонце зійшло о 5 годині 56 хвилин. Зайде о 20 годині 5 хвилин. Тривалість дня 14 годин 9 хвилин.

Як повідомили кореспонденту «Вечірнього Києва» в Українському гідрометцентрі, температура повітря в місті о 9-й годині була 15 градусів тепла.

Атмосферний тиск о 9-й годині був 748 мм, відносна вологість повітря 70 відсотків.

Рівень води в Дніпрі біля Києва за минулу добу підвищився на 4 сантиметри і на 8-му годину становив 444 сантиметри. Температура води 20 градусів.

Завтра в Києві місцями невеликий дощ, гроза. Вітер слабкий.

Температура повітря в місті вночі близько 10, вдень 20—22 градуси тепла.

Мінський районний відділ народної освіти та райком профспілки працівників освіти з глибоким сумом сповіщають про смерть директора школи № 214
СТАСЮК
Олександри Федорівни
і висловлюють щире співчуття рідним та близьким покійної.

Вечірній Київ

ЗАСНОВНИК — ТРУДОВИЙ КОЛЕКТИВ РЕДАКЦІЇ.

Перший заступник головного редактора О. І. БІЛИК.
Члени редколегії: О. І. БІЛИК, А. П. ЗАДОРОГА, К. П. КАСАТКІН, Г. Г. КИРИНДЯСОВ, М. Н. КУРОЧКА, О. А. ЛИПЕНКО, О. Я. ПЕРЕЇДЕНКО, О. Ю. ШВЕЦЬ.

Індекс 61170.

254136, Київ-136, вулиця Маршала Гречка, 13.

Телефони для довідок: 434-61-09, 434-65-67.

Розрахунковий рахунок редакції 161308—345904 в Акціонерному банку «Інко», Київське міськуправління національного банку України, код 322249.

INKO

Думки авторів публікацій у «ВК» не завжди збігаються з точкою зору редакції.

Матеріали і фотознімки, надіслані в редакцію, не рецензуються і не повертаються.

Газета видається українською та російською мовами 250 разів на рік, виходить 5 разів на тиждень (крім суботи та неділі). Загальний тираж 528 800.

Редакція листується з читачами тільки на сторінках газети.

Друкарня видавництва «Київська правда», вул. Маршала Гречка, 13. Друк офсетний. 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10. Зам. 2404.

Скан та фотообробка - W.D.Keeper, з особистої колекції